

Els efectes de la crisi

El benestar intergeneracional

Indigna que, malgrat les prediccions, no es preveïessin polítiques que evitessin la marginació dels joves

**GUILLEM
López
Casasnovas**

Era probable, tot i que alguns negaven que acabés essent possible. Les dades que ja el 2005 analitzàvem (**Guillem López i Ana Mosterin, Nota d'Economia, 2006**) així ho indicaven. Entre el 1981 i el 2001 els joves perdien benestar relatiu, almenys en la part resultant de la distribució de rendes procedents del mercat de treball. Espanya anava bé, però la contractació la marcaven sovint contractes escombraries i uns sectors econòmics de demanda d'ocupació poc qualificada. Es detectava amb claredat que les millores d'ingressos anaven majoritàriament a adults amb contractes indefinits i a jubilats, protegits per un sistema de pensions que es mantenia generós tot i la perspectiva demogràfica. El *boom* immobiliari de preus inflats de la vivenda deflactava encara més aquelles rendes dels joves, i els incapacitava per emancipar-se i formar una llar. La idea que les noves generacions sempre acabaven amb més benestar que les anteriors podia no ser evident ja. Que les polítiques públiques prioritzessin implícitament la gent gran era acceptat sobre la base que es considerava que la resta de polítiques econòmiques, de productivitat, formatives de capital humà, etcètera, ja tenien un biaix prou *pro joves* i que això permetia que la política social els negligís. Però això començava a ser una fal·làcia.

Sabíem, a més, pels treballs de l'OCDE que el nostre sistema pro-

ductiu feia molt sensibles les fluctuacions de l'atur en els joves, especialment entre els 16 i els 25 anys. De fet, una desviació d'un punt percentual de l'*output gap* (és a dir, fora de la via esperada de creixement) suposava un 0,65 de baixada en l'ocupació d'adults i més del doble en els joves (1,4 punts).

Sobre aquesta base, el nostre treball alertava de la necessitat de vetllar perquè no es trenquessin els equilibris intergeneracionals, entre el benestar net dels uns i dels altres. Això podria concretar-se en el fet que la ràtio entre rendes finals d'actius i passius, després d'impostos i prestacions públiques monetàries i en espècie, prou diferents entre els uns i els altres, es mantingués estable en el temps davant les diferents conjuntures. I això, que es coneix com a *regla de Musgrave*, calia que fos validat tant en èpoques de guany de productivitat –fent-ne partícips els nostres pensionistes amb millores per sobre de l'IPC– com de vaques magres, perquè no recaiguessin sobretot en les persones actives, ocupades o no, amb impostos, deute futur i cotitzacions en el seu cas, les conseqüències financeres del manteniment de les inèrcies pressupostàries.

LA REALITAT ARA confirma tots aquells pronòstics. La política pública ha mantingut malgrat la crisi el biaix en les pensions –un vaixell de maniobrabilitat molt escassa–, no s'ha alentit l'entrada de la cobertura de la dependència moderada (quan encara no s'ha consolidat financera-ment la cobertura de la greu) i el sistema sanitari no ha estat capaç de reorientar ni tan sols l'exempció del copagament farmacèutic vinculat a la condició de pensionista. Mentrestant, la resta de polítiques, encaixo-

FRANCINA CORTÉS

L'atur entre els menors de 25 anys arriba al 44%, el més alt dels països de l'OCDE

nades entre la restricció pressupostària i la consolidació fiscal, s'han vist postergades pel que fa a la millora de l'accés a l'habitatge, també el de lloguer, a les polítiques actives de creació d'ocupació, a les accions formatives ocupacionals, a les de l'oci orientat a l'educació, etcètera. Unes polítiques més pròpies de col·lectius més joves.

Es coneixien també les dades quantificades que aquesta inèrcia crea, resultat de polítiques poc flexibles, de pinyó fix, i que fàcilment porten a l'absurd si s'extrapolen.

No és difícil, i així ho varem fer en els treballs esmentats, simular-ne els efectes: quin impacte substitutiu tenia aquella deriva, no prioritzada, d'unes polítiques sobre altres, quin llast de deute deixarien si no es cobrien amb nous ingressos, quina ràtio de dependència de rendes públiques per grups d'edat, etcètera.

ARA ja no estem en aquells escenaris hipotètics, sinó que constatem la realitat més crua: l'atur dels menors de 25 anys està arribant al 44%, la xifra més alta dels països de l'OCDE, i el càstig relatiu contra l'entrada al mercat de treball al qual condemna la crisi els més joves no té parangó en cap altre país. Indigna, per tant, que, tot i el seny de les prediccions, la manca d'adaptabilitat de les polítiques socials ens hagi situat en el carreró sense sortida actual. Tothom qui en disposi vol protegir la seva renda i els seus privilegis, ningú vol pagar més impostos, augmenten les reivindicacions de prestacions per als més febles... I el trasllat dels problemes de finançament al futur, llaminar per als polítics, pot esborrar un horitzó d'esperança de qui ha de pagar anys i panys la hipoteca i es trobarà davant d'una política pública amb uns costos financers a sufragar abans de decidir amb què gastar els impostos que paga, asfixiants.

La necessitat que una institució, una agència, un *think tank* no cooptat pels poders faci la feina de vetllar per la sostenibilitat del benestar intergeneracional, de manera que integri la política pública, tant l'econòmica com la social d'acompanyament, és un clam que no es pot fer callar durant més temps. ■

Catedràtic d'Economia de la UPF.